

JEZDECKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK IV.

Redaktor: Podplukovník jezd. Josef Tacl.

ČÍSLO 4.

Major gšt. Jaroslav Kadanka:

Taktický význam smíšené vyšší jezdecké jednotky (motorisované — rychlé).

Úvodem.

Jezdecký sbor Marwitzův dostal r. 1914 u Lensu tento radiografický rozkaz: „Přeji si vidět své jezdecktvo za nepřátelskou frontou. Císař Vilém II.“¹⁾ Volba této slavnostní formy vydaného rozkazu měla patrně za účel, zdůraznit veliteli jezdeckého sboru, že vrchní vedení považuje nastalou situaci za příhodnou k uskutečnění rozhodujícího manévru, který vyžaduje rychlého, důrazného postupu do nepřátelského týlu a který svěříje jezdecktvu.

Narižený manévru nebyl však proveden. Zůstalo jen při marných pokusech 7. a 9. jezdecké divise o jeho uskutečnění. Podobné pokusy, které pak jezdecktvo podnikalo i na jiných bojištích se stejným neúspěchem, měly za následek, že ze světové války vyšlo s naprosto otřeseným prostředím. Příčinu neúspěchů nelze však hledat v podstatě zbraně samé, t. j., že manévruovala koňmo, nýbrž v tom, že jezdecktvo nebylo pro úkoly tohoto druhu ani organizováno, ani vyzbrojeno a cvičeno.

Jeho neúspěchy byly jednou složkou celkové krise vedení, která přivedla světovou válku do formy posíční války. Poválečné názory shodují se, myslím, jednomyslně v tom, že budoucí válka nemůže být tak vedena a že jen válka pohybná, směřující k uskutečnění rozhodujícího manévru, může přinést rychle výsledek a tím odvrátiti od válčícího státu největší nebezpečí, t. j. úplné hospodářské a finanční vyčerpání a všeobecné zhroucení morálky.

Tyto názory jdou tak daleko, že budí i snahu, mít prostředky a podmínky, umožňující rozhodnout válku dokonce dříve, než začala.

Generál J. F. C. Fuller se zabývá v svých studiích o motorisaci pojmy strategie a taktiky, při čemž praví: „Nejlehčí a nejlacinější způsob porazit nepřítele netkví v tom, že s ním svedu vítěznou bitvu, nýbrž v tom, že mu zabráním, aby si nenaplnil žaludek.“²⁾

Proto žádá jednotky, slučující v sobě velkou rychlost a pohyblivost s mohutností palby, aby se rychlým a překvapujícím úderem mohlo uskutečnit přetěžení vitálních tepen nepřítele. Toto pojetí odpovídá tedy úplně všeobecně platnému názoru na způsob vedení moderní války, jehož podstatou má být, jak řečeno, uskutečnění mohutného a rychlého rozhodujícího manévru.

Názory o způsobu, jak uvést v život tuto teorii o válce dynamické — pohybné, jsou různé a rozcházejí se diametrálně. Tak na př. generál Douhet — Ital — zasazuje se o její uskutečnění letectvem, které v zásadě osamostatňuje a označuje nejen jako jednu z hlavních zbraní, ale

¹⁾ Deutscher Reichsarchiv.

²⁾ Lectures ou F. S. R. II.

přímo jako jedinou, která rozhodne o vítězství. Rozhodnutí má přinést neočekávaný letecký útok, uspořádaný systematicky tak, aby byla znemožněna 2 první údobí války, t. j. mobilisace a nástup nepřítele, tedy rozhodnout válku dříve, než vlastně začala.¹⁾

Se zcela jinými prostředky se setkáváme u jiných názorů. Tak má na př. mnoho zastánců teorie spatřující hlavní prostředek v chemii, ať již v odvětví plynů nebo elektrochemickém.

Konečně je tu názor, který převládá a který vyžaduje pozemní zbraň, schopnou manévru v širokém rámci, jenž byl v minulosti vlastní jezdecktvu. Avšak otázka, jak organisovat tuto zbraň, je do dneška předmětem neživějších diskusí a pokusů ve všech armádách. Z nich je nutno uvést dva hlavní směry, které se v názorech projevují, a to:

1. první, který bere za základ jednotky motorické a mechanické,
2. druhý, který staví smíšené jednotky, jejichž základní zbraní je jezdecktvu.

Z tohoto druhého směru vznikají jednotky zvané buď vyšší jezdecké jednotky (Francie, Německo) nebo rychlé jednotky (Italie).

Nová vyšší jezdecká jednotka je tedy jeden ze způsobů řešení nové zbraně, kterou vyžaduje novodobé vedení války. Toto řešení má však své odpůrce, a to s hlediska principu samého, t. j. nebratí jezdeckou složku vůbec v úvahu, nýbrž vytvořit zbraň zcela novou, jak uvedeno za 1. Hlavními representanty tohoto názoru jsou anglický generál Fuller a francouzský generál Camon. Ale i tam, kde jezdecktvu tvoří základnu pro novou zbraň, nejsou jednotné názory na její organisaci, a to hlavně s hlediska poměru zastoupení jednotlivých složek, jež ji mají tvořit.

K posouzení účelnosti pro naše poměry je nutné:

1. uvážít, které úkoly má tato zbraň plnit ve smyslu dnešního názoru na vedení války, a

2. srovnat, vzhledem k jejich odlišným vlastnostem, jak se hodí pro tyto úkoly jednotky, postavené podle koncepce generálů Fullera nebo Camona, a jak vyhovuje nová (smíšená) vyšší jezdecká jednotka, a z toho učinit závěr: jaký význam má motorisace a mechanisace a v jakém směru ji nutno propagovat.

*

Úkoly, které připadnou nové pohyblivé zbraní, jejíž organisace jest aktuálním problémem všech armád, nebudou se lišit nikterak od úkolů, jichž plnění bylo dříve svěřováno jezdecktvu. Neboť právě tak jako dříve, tak i nyní je nutno, aby velitel měl zprávy, zachoval si volnost jednání a měl možnost soustředit maximum prostředků v rozhodujícím prostoru a v době co nejkratší.

K uskutečnění těchto základních požadavků je potřebí:

jednak rychlosti a pohyblivosti, neboť zprávy musí přijít zdaleka a včas, a zajištění, zaručující volnost jednání, musí být uskutečněno v určité vzdálenosti. Soustředění prostředků na určitém místě přibude účinnosti, je-li provedeno rychle, s překvapením;

jednak je však třeba průbojné síly, jak při vyhledávání zpráv, tak při zajištění a zejména k účasti v bitvě.

Tyto vlastnosti mělo v určité míře jezdecktvu organisované v oné historické formě, v níž vstupuje i na jeviště světové války. Tato válka

¹⁾ Viz jeho dílo: „Il domino dell' aria“ (vydáno v r. 1921 a přepracováno v r. 1928).

však ukázala zcela jasně na nedostatky, zejména pokud jde o průbojnou sílu jezdeckta, jeho vyzbrojení, organizaci a způsob boje, a to jak při vyhledávání zpráv, zajištění a zejména při účasti v bitvách, kde bylo vyhledáváno rozhodnutí na křídlech, v týlu nepřítele, při pronásledování i zvláštních úkolech — nájezdech. Přinesla však současně poznání, že jest nutné uskutečnit úkoly, které byly dřívějšímu jezdecktvu svěřeny, nemá-li dojít ke krizi vedení jako za světové války.

Situace se však komplikuje i tím, že v budoucí válce nelze bezpečně počítat s tradičním obřadným vypověděním války, nýbrž je nutno počítat i s tím, jak bylo řečeno v úvodu, že ideálem novodobého názoru na vedení války jest ukončení ji dříve, než začala. Z toho vyplývá, že na samém počátku válečného konfliktu může dojít k brutálním zásahům nepřítele, jimž bude nutno čelit, a nemůžeme vyloučiti, že sami budeme nuceni k podobným akcím, které na začátku mobilisace by mohly mít jistě dalekosáhlé důsledky a které se mohou opakovat za různých okolností i během nepřátelství, a to buď za tím účelem, aby síly nepřítele byly odvedeny a upoutány mimo hlavní bojiště, nebo jde-li o to, přetítí nějakou důležitou tepnu nepřátelskou a p.

Při akcích tohoto druhu lze však počítat s hodnotným výsledkem jen v tom případě, jsou-li prováděny s velkou silou, neboť nutno si uvědomit, že jejich působivost velmi rychle vyznívá. Neboť čím jsou delší, tím více se spotřebuje sil na zajištění, vyhledávání zpráv a boj s jednotkami, které se stavějí v cestu, s čímž ovšem třeba počítat od okamžiku, jakmile je takový nájezd zpravodajsky zachycen.

Uvažme nyní nebezpečí takového nepřátelského nájezdu do vlastního našeho území na počátku branného konfliktu. Rozmístění našich důležitých průmyslových středisk má tu ohromnou nevýhodu, že jsou velmi blízko hranic. Zastánci motorickomechanických jednotek ukazují na nebezpečí plynoucí z této nevýhodné polohy, vzhledem k možnosti rychlých nájezdů motorickomechanických jednotek nepřátelských a prohlašují je pro akce podobného druhu za neúčinnější zbraň.

Tvrzení, že taková jednotka má možnost dosáhnout v několika hodinách řekněme Plzně, je v své podstatě jistě správné, co se týče rychlosti. Avšak vejdou-li v činnost naše obranná opatření, nabývá věc zcela jiné tvárnosti. Geografické vlastnosti našich hranic, vpádní brány do našeho území usměrňují do jisté míry nepřátelský postup, čímž se velmi redukuje nebezpečí plynoucí z jejich délky. Názor, žádající tedy opevnění vpádních bran¹⁾, vedoucích do našeho území spolu s jiným systémem krytu hranic, zaslouží jistě pozornosti, nejen jako nejlepší prostředek k znemožnění každého pokusu o rychlý nájezd, nýbrž i z toho důvodu, aby válka nebyla přenesena na naše vlastní území. Tato okolnost je žádoucí nejen proto, abychom se vyhnuli ztrátě vitálních zdrojů pro nás důležitých a všem bédám spojeným s invasí nepřítele, nýbrž i s operativního hlediska. Avšak i když vezmeme v úvahu dosavadní systém krytu vlastního území, který není založen na statické obraně hranic, nýbrž který počítá s manévrem k zdržení nepřítele, je zcela dobře možno paralysovat nájezd motorickomechanických jednotek vhodně vedeným ústupovým bojem kombinovaným s destrukčními opatřeními a tím zmenšit znač-

¹⁾ Gen. Hanák „O významu stálého opevnění pro obranu státu“ (VR. 1933 — listopad) a četné publikace denního tisku, zejména články S. Y. v Lidových novinách „Přípravy na těžké doby“.

ně nebezpečí, plynoucí z jejich rychlosti. Bud' však zdůrazněno, že podmínkou je mít prostor, což všude není.

Aby nepřátelský nájezd měl naději na úspěch, musí být proveden s velkou mohutností. Poněvadž krycí jednotky nemohou být všude tak silné, aby odolaly úsilí nepřítele, bude nutno mít několik rychlých manévrovacích jednotek, které by mohly včas zasáhnout na ohroženém místě. O těchto odvetných opatřeních viz dále při úvaze o krytu.

Nájezdy do nepřátelského týlu, prováděné již během operací a vedené ve spojení s jinou akcí, mohou vésti k rozhodujícímu výsledku. Proto je nutno, aby vedení disponovalo rychlými jednotkami, jež mohou dosáhnout vytčeného cíle dříve, než nepřítel může učinit odvetné opatření. Zda se k tomu hodí rychlé jednotky ve formě smíšených vyšších jezdeckých jednotek či jednotky motorickomechanické, vyplyne ze všeobecných požadavků operace. Neboť nájezd vyžaduje jednotky rychlé, poněvadž v rychlosti leží podstata jeho účinku, současně však jednotky pohyblivé a schopné akce v každém terénu, neboť směr nájezdu není libovolný, nýbrž vyplývá z dané operace. U nájezdů vedených na počátku mobilisace lze směr volit do určité míry předem — avšak právě tak dobře lze jej na protivníkově straně předvídat — a učinit již v míru náležitá odvetná opatření.

Jednotka provádějící nájezd musí být schopna dokonale se zajistit, udržet zjednaný dotyk a s překvapením soustředit síly tam, kde se rozhodne k náporu na nepřítele, jenž se jí postavil v cestu. V tomto překvapení tkví totiž podstata zdaru celé operace, neboť nelze si dělat ilusi, že překvapení nepřítele lze dosáhnout operací samou, t. j. počítat, že se utajením a rychlostí dosáhne vytčeného cíle, aniž narazíme na nepřátelské odvetné opatření.

Jiným úkolem je vyhledávání zpráv a zabraňování nepřátelskému průzkumu. Moderní technika svým mohutným rozvojem letectví změnila charakter operativních zvědů; přes to však není možno, aby se vedení obešlo beze zbraně, která je tento úkol schopna provádět na zemi a těžit zpravadajsky z dotyku s nepřítelem. Příčiny jsou zcela jasné a není třeba je opakovat. Zdůrazněno však bud', že novodobý názor nevidí ni- kterak ve zvědech hlavní činnost této zbraně.

Co do požadavků, jež klade tento úkol na provádějící jednotku, nutno si uvědomit, že se žádá rychlost, aby získaných zpráv mohlo být využito; pohyblivost v terénu, poněvadž vyhledávání zpráv vyžaduje i boje, t. j. zjednání a udržení dotyku v každém terénu, což vyžaduje ovšem i schopnost samostatného zajištění, dále možnost rychlého soustředění sil z hloubky sestavy na místě zvoleném k proražení nepřátelské clony, neboť smysl poslání je vejít i dotyk s valnými voji nepřítele.

Dalším úkolem je zdržovati postup nepřítele, aby byl získán čas a prostor pro ostatní vojska. Tímto úkolem bývá často ukončeno poslání zvědů, které předcházejí. V své podstatě je to dočasná obrana a ústupový boj. Nejde tedy o udržení určitého postavení, nýbrž o to, abychom z něho co nejvíce a co nejdále působili palbou, pak přerušili boj, rychle zmizeli a opětovně rozmístili síly na druhém postavení. Bude tedy pro tento druh boje ideální ta zbraň, která je s to bití se všemi svými prostředky na každém ústupovém postavení. Taková zbraň musí mít schopnost pohybovat se rychle terénem, což závisí hlavně na dopravních prostředcích. Poněvadž jejich hotovostní postavení leží často v samé oblasti

palby, řízené nepřitelem na ústupové postavení, musí mít schopnost rozptýlit se v terénu a využívat každého i sebe menšího krytu. Podstata úkolu žádá dále, aby zbraň, která jej provádí, disponovala mohutnými palebnými prostředky, jimiž může donutit protivníka k rozvinutí na velkou vzdálenost před ústupovým postavením, na němž rozmístila svoje síly. To lze uskutečnit jednak dalekonosnými zbraněmi za součinnosti letectva, jednak prostředky schopnými přivést rychle palebné zdroje vstříc nepřátelským silám a zase rychle s nimi zmizet.

Dalším úkolem rychlé zbraně před bitvou je krytí shromažďování a přesuny vojsk. Tento úkol třeba brát v úvahu i během operací a bude se jevit jako postup proti nepříteli s vyhledáváním zpráv, končící buď ústupovým manévrem anebo dočasnou obranou určitého terénního pásma. Jaké požadavky kladou na zbraně první dva úkoly, bylo řečeno, co se týká dočasné obrany, je najevo, že palba spojená s úpravou terénu má nejdůležitější úlohu.

Je nutno si dát otázku, zda je možné a účelné použít rychlé zbraně, o níž uvažujeme, také při speciální operaci tohoto druhu, t. j. při krytu hranic na začátku válečného konfliktu. Vzhledem na pojetí a strukturu krytu třeba jistě odpovědět na první část otázky kladně, neboť význačnou vlastností tohoto boje je zejména rychlý manévr mocných záloh. Co se však týká účelnosti použití takové zbraně, nutno dát podle mého názoru odpověď negativní. Jeť kryt hranic přece jenom operace, která nemůže válku rozhodnout, tedy operace vedlejší, čímž ovšem není řečeno, že málo důležitá. Neboť kdyby nebyla provedena dokonale, mohlo by se protivníku podařit vpadnout do vlastního území a nejen jeho část obsadit a znemožnit tam mobilisaci, nýbrž také zabránit soustředění naší armády. Přes to však velí ovšem princip ekonomie sil, použít pro kryt minima, a tím spíše je logické, že není v zájmu věci, abych tam používal zbraně, od níž pak očekávám rozhodující zásah během operací a která ještě ke všemu jest jistě zbraní těžce improvizovatelnou. Podle mého názoru by byl tento způsob řešení pochybený, neboť je možné, řešení jiné, vzhledem na podstatu operace. Účelem krytu není nic jiného, než postavit nepříteli do cesty odpor, abychom mu zabránili účinný operativní zásah. Je to tedy druh obranného boje, který může být řešen v prostoru pomocí palby a úpravy terénu. S prostorem ovšem, jak bylo již řečeno, nemůžeme u nás nikde hazardovat. Z toho plyne, že nejúčelnějším řešením problému krytu bude to, které znamená minimální ztrátu terénu. Poněvadž i sebe lepší palebný plán bez úpravy terénu pozbývá hodnoty, vnučuje se otázka úpravy terénu pohraničního pásma přímo kategoricky. Tento způsob řešení by umožnil jistě i slabým jednotkám zachytit v prvním okamžiku nápor nepřátelského nájezdu, s nímž nutno počítat, a jeho definitivní zlomení v obranném pásmu by uskutečnila jednotka, která by mohla rychle dosáhnout ohroženého místa. Charakteristiku takovéto jednotky při uvedeném způsobu pojetí krytu by musila být schopnost rychlého přesunu, nezávislého na železnici. Šlo by zde čistě o přesun operativní, za jednotkami v dotyku, do prostoru upraveného pro obranu, tedy o účelné uplatnění se a využití motorisace.

Přejdeme nyní k úkolům rychlých jednotek v bitvě samé!

Přímá účast v bitvě je možná buď na křídle nebo uvnitř sestavy armády, a to s posláním ofensivním i defensivním. Jako první zásadu

nutno zdůraznit: zda účast rychlé jednotky v bitvě proběhne úspěšně, závisí ve velké míře na jejím správném použití co do času i prostoru. Rozpoznat prostor, kde je účelné rychlou jednotku zasadit, a časově celou akci dobře zachytit, jest ovšem věc obtížná, závislá na schopnostech velitele.

Nejúčinnější a nejúčelnější je zasazení rychlých jednotek na křídle. S tímto posláním, zejména jde-li o posláni ofensivní, je však opět v souvislosti velmi mnoho nezbytných opatření zajišťovacích, která vyžadují použití určitých sil, jež jsou arci pro hlavní úkol (útok) ztraceny.

Poněvadž je však nutno, aby právě vlastní úder byl proveden silami značné útočné kapacity, plyne z toho, že pro úspěšnou akci na křídle, kterou se hledá rozhodnutí bitvy, lze mít na zřeteli jen mohutné svazy. Zdůrazňujeme opět okolnost, že nasazení jednotky na křídle je vázáno na daný terén. To ovšem vyžaduje opět, aby jednotky zasazené na křídle byly alespoň minimálně, když ne zcela nezávisle na terénu.

Další použití rychlých jednotek v bitvě je ve vyplnění mezery vzniklé na frontě a v udržení spojení mezi samostatně bojujícími částmi armády resp. armádami. Je ovšem nutno si uvědomit, že v takovém případě může rychlá jednotka těžit ze svých vlastností jen při přesunu do ohroženého prostoru.

Tím bychom vyčerpali úkoly, které dříve řešilo jezdeckvo a které třeba brát v úvahu pro rychlé jednotky, zúčastní-li se bitvy samé, v čemž tkví jejich hlavní poslání.

Přejdeme nyní k úkolům, kde jich bude použito k jejímu vyvrcholení. Zde půjde tedy o využití úspěchu a pronásledování.

Jakmile se bitva blíží k svému rozhodnutí, musí učinit velení opatření, aby rychlé jednotky mohly využít úspěchu a přejít do pronásledování, jehož účelem je zničit nepřítele. Věci velení bude tedy určit výchozí prostor, směr postupu a dobu vyrazení, byly-li rychlé jednotky předtím v záloze. Šířka průlomu musí být taková, aby rychlé jednotky nebyly nuceny hned v samém počátku své činnosti obracet se proti křídům nepřítele. Místo průlomu nebude nikdy prosto nepřátelských odporů, a proto je nutno, aby valným vojům byly předeslány předvoje, vybavené mohutnými prostředky palby, s úkolem průzkumným, hlavně bojovým, t. j. vnikat do mezer mezi nepřátelské odpory a přivést je tak k pádu. Pohyb valných vojů, v proudech v hlubokém i širokém uclenění, musí se dít tak daleko za předvoji, aby velitel měl kdykoli možnost uskupit většinu svých sil v tom aneb onom směru.

Co do síly jednotky, které je využití úspěchu uloženo, nutno zdůraznit, že musí být značná, má-li se její úspěch vyjádřit operativně. Je třeba si totiž dobře uvědomit, že čím hlouběji jednotka proniká, tím více se jí rozšiřuje zpravodajský okruh a požadavky pro zajištění, ke kterým nutí otevřené boky.

Shrneme-li ke konci, jaké požadavky klade probraný úkol na jednotku, vidíme, že k dosažení operativního úspěchu může být brán v úvahu jen velký svaz, který musí mít velkou pohyblivost v terénu a musí být rychlý. Ráz boje žádá průbojnost, to znamená vybavení mohutnými palběnými prostředky.

Směr její činnosti vyplývá ze základní operace a jednotka musí být tedy schopna akce v jakémkoli terénu. Tento kategorický požadavek vyplývá i z rázu boje, který povede poražený.

Má-li rychlá jednotka bojující již v určitém prostoru úspěch a začíná pronásledování, bude snaha zasáhnout nepřátelský tyl vždy nejúčinnějším způsobem tohoto poslání. Půjde tudíž o obchvatnou akci, které se nepřítel bude snažit ubránit přehrazováním ohrožených směrů. Bude tedy muset velitel rychlé jednotky velmi často srovnávat a hodnotit účinnost event. obchvatu s větším výkyvem anebo čelního útoku, majícího za účel zlomiti odpor silou. Vodítkem mu bude zásada, že nepřítel bojuje při ústupu o čas a že vlastní rozhodnutí mu nesmí nikterak jít na ruku. Co do sestavy bude jistě účelné postupovat v proudech s většinou sil na vnějším křídle, což umožní zvětšit podle potřeby výkyv obchvatného manévru. Vnitřní proudy je nutno hodnotně vybavit palebnými prostředky, aby co nejdříve zastavily nepřítele a umožnily účelné zasáhnutí obchvatného křídla.

Zdar celé akce vyžaduje opět, aby průzkum byl prováděn ve všech nebezpečných směrech. Co do potřeby sil vidíme, že na úkoly podřadné případně jich značná část; z toho plyne, že i v tomto případě půjde jen o velký svaz, má-li se počítat s operativním úspěchem.

Shrneme-li společné znaky všech úkolů, přicházíme k závěru, že vyšší jednotka, která je má plnit, musí býti s to:

- sama vyhledávat zprávy v každém terénu;
- být schopna sama se zajistit;
- být schopna udržet terén;
- být schopna rychlých pohybů k soustředění i napříč terénem;
- mít velkou průbojnou sílu pro boj.

K plnění těchto úkolů se hledá v dnešní době vhodné složení rychlých jednotek, vytvoření novodobého jezdeckta. Jak již řečeno, objevují se směry vedoucí jednak k tvoření smíšených vyšších jezdeckých jednotek, označovaných prostě vyšší jezdecké jednotky (jezdecké divise, sbory, brigády atd.) nebo jen „rychlé jednotky“ (Itálie), jednak směry žádající utvoření jednotek čistě motorickomechanických.

Extrémním reprezentantem radikálního směru je anglický generál Fuller, který zavrhoval vůbec tradiční formu hlavních zbraní — pěchoty, jezdeckta, dělostřelectva — a žádal jen armádu motorickomechanickou.¹⁾ Druhým reprezentantem je francouzský generál Camon, který neguje jezdeckto v jeho formě a tvoří z motorických a z mechanických prostředků jakési novodobé jezdeckto.²⁾ Pěchotu ponechává, avšak prosycuje ji mechanisovanými prostředky a motorisací.

Názor první, jenž je všeobecnější, tvoří rychlé jednotky na basi jezdeckta, které zesiluje prostředky mechanisovanými, motorisovanými a dělostřelectvem, aby ulehčil jednak zjednání dotyku a rychlé soustředění prostředků, jednak dal vedené akci hodnotnou palebnou sílu.

Oba názory mají jeden cíl, a to najít uspokojující řešení pro moderní jednotku, která má co nejdokonaleji provést ty úkoly, o nichž bylo mluveno. Připomeňme si hlavní požadavky, které vyžadují jejich provedení. Nejdůležitější byl ten, že pásmo a směr působnosti vyplýne vždy z operace, že je nelze volit libovolně podle toho, zda se terén hodí či nikoliv. Dále to byl požadavek taktické pohyblivosti a současně velké rychlosti, aby jednotka byla s to se sama zajistit,

¹⁾ Lectures ou F. S. R. Hundred problems of méchanisation etc.

²⁾ La motorisation de l'armée et la manoeuvre stratégique.

zjednat a udržet dotyk, soustředit rychle síly na zvoleném místě nebo se vyhnout boji.

Posuďme nyní nejdříve, do jaké míry odpovídá jednotka čistě motorickomechanická těmto požadavkům. Není ani třeba uvádět různé názory na její organizaci, neboť odpověď je oprávněna konstatováním prostého faktu, že se technice nezdařilo dosud sestrojít vůz úplně chodivý v terénu. Sám Fuller přiznává v své jistě fantastické koncepci bitvy,³⁾ že je nutno hledat bojiště mechanisovaných armád, neboť rozeznává prostory vhodné pro bitvu a nevhodné, které chce zaplňovat. Tím však odhaluje zřejmě slabinu tohoto druhu zbraně, jejíž použití je závislé na terénu. Poněvadž však plyne z úvah o úkolech, že směr použití rychlé jednotky vyplývá z operace samé, tedy že jej nutno volit v terénu bez ohledu na prostředky neb jejich zvláštní vlastnosti, mluví to dnes velmi pádně proti čistě motorickomechanickým jednotkám.⁴⁾ Toto omezení činnosti terénem, jeho vhodností nebo nevhodností, má příliš velký vliv na jejich použití, a to nejen co do směru a prostoru použití, nýbrž i co do možnosti vedení boje.

Projevuje se zvlášť citlivě při vyhledávání zpráv, kdy jednotky motorickomechanické mají možnost rychle se pohybovat po komunikacích, ale jejich činnost v terénu je velmi omezena. O delším postupu terénem se nedá za dnešního stavu uvažovat.

Jednotky motorickomechanické jsou samy v sobě nezpůsobilé samostatně se zajistit. Mohou se terénu zmocnit, ale těžko jej udrží, protože se útočné vozy k tomu nehodí a pěchota na terénních vozech nemá dosud žádoucí pohyblivost. Tento nedostatek se projevuje také při soustřeďování sil napříč terénem.

Nevýhody zvyšuje ještě ta okolnost, že obrněná vozidla jsou s to dotyk zjednat, ale nemohou jej pak udržet. Je nutno totiž dobře si uvědomit rozdíl, zda nějaká zbraň je schopna dotyk zjednat a udržet, nebo se jen zúčastnit operace zjednání dotyku, byť i měrou sebe hodnotnější, jak tomu je právě u obrněných vozidel.

Dále je nutno uvážit, jakou hodnotu má určitý bojový prostředek v srovnání s existujícími protiobranými opatřeními. Hodnota obrněného vozidla tkví jednak v jeho rychlosti, jednak v ochraně, kterou skýtá jeho brnění osádce. Jeho soupeřem jest jednak zase obrněné vozidlo, jednak, a to hlavně, dělostřelectvo. V tomto vzájemném soupeření musí dělostřelectvo podržeti vrch, neboť moderní technika je s to sestrojít dělo tak, že může úspěšně bojovat proti oběma vlastnostem obrněného vozidla. Tím spíše, že průmysl může rychleji děla vyrábět než obrněná vozidla. V té věci poukazují na zajímavé pojednání zemřelého dr. techn. Heigla, který v něm ukazuje na podkladě zcela konkrétních dat, že německý průmysl je s to vyrobit v dané době více než dvojnásobný počet protitankových zbraní než nepřítel tanků. A tato věc je jistě velmi závažná.

Další důvod, který mluví v neprospěch extrémní motorisace, jsou otázky hospodářské, finanční, průmyslové a na místě ne posledním i otázka pohonných hmot. K dosažení hodnotné výkonnosti čistě moto-

³⁾ Lectures ou F. S. R.

⁴⁾ Akce francouzského jezdeckta pod velením gen. Joninot-Gambetty v rámci celkové operace gen. Franchet d'Esperaye u Dobropolje. Směr, v němž jezdeckto bylo nasazeno (Pripet-Skopljé), byl tak těžce schůdný, že nebyl nepřitelem ani střežen.

rickomechanické jednotky jsou totiž nutná speciální vozidla. Podle názoru generála Boucherie⁵⁾ by bylo třeba jednak vozů průzkumných, jednak vozů převážných (voitures de reconnaissance et voitures de découvert), jednak vozů bojových.

Technické vlastnosti těchto vozidel, jmenovitě co do jejich rychlosti, výzbroje a síly brnění, musí být ovšem přizpůsobeny poslání.

Tak u vozu převážného půjde hlavně o rychlost, poněvadž požadujeme zprávy zdaleka, u vozu průzkumného naproti tomu nebude se požadovat tak velký akční radius, zato však chodivost v terénu a výzbroj taková, aby zdolal pěchotní zdroje palby. Konečně u vozu bojového bude nutné takové brnění, aby bylo odolné proti všem zbraním pěchoty, a taková výzbroj, aby umožnila vyřadit protivníku jeho pěchotní palebné zdroje a bojová vozidla. Pokud jde o typ vozidla určeného k dopravě pěchoty, vyžaduje vozidla, schopného pohybu nejen po silnicích a cestách, nýbrž ve veškerém terénu.

Je pochopitelné, že by udržování množství speciálních vozidel v mírových zásobách znamenalo velký náklad, a na druhé straně sluší uvážit, že ve válce je nelze rozmnožit z prostředků, které jsou k dispozici z normálního mírového provozu. Došlo by tedy často k situaci, že jednotky, které by používaly k dopravě jen rychlých motorických prostředků, málo nebo zcela nezpůsobilých pro pohyb v terénu, nebudou s to provést manévry soustředění sil ve zvoleném prostoru včas, a to proto, že se tam terénem nedostanou. Byly by tedy nuceny přemísťovat vojska dlouhými pochody, které značí ztrátu času, možnost zjištění letectvem a dají tedy podnět k odvetným opatřením.

To jsou tedy nevýhody jednotek motorickomechanických, ale je třeba uvést i mnoho výhod.

Ty se projevují zvláště tam, kde jde o to, zvýšit průbojnou sílu, neboť mechanické prostředky zvýší ji ve vysoké míře. Je nutno také těžit z těchto prostředků při podpoře jednotek vyhledávajících zprávy, zjednávajících dotyk na širokých frontách v blízkosti vhodných komunikací.

Motorisované jednotky pro svou rychlost na komunikacích a při částečně omezené možnosti pohybu v terénu mohou rychle dosáhnout i vzdálených míst a dopravit bojovníky s jejich prostředky až zcela blízko k místu jejich zasazení.

Mimo to veškerá hromadná doprava nutná k rychlému zásobování vyžaduje motorických prostředků.

Proto by bylo zanedbávání otázky motorisace a mechanisace stejně hrubou chybou, jako se hnát za její extrémní vidinou a být tendenčně slepý ke všemu, co dosud mluví proti ní. Je dobře si uvědomit, že kůň a mechanický bojový prostředek jsou sice prostředky rozdílné, avšak tyto prostředky lze účelně sloučit. Není u nich protichůdnost principu, nýbrž jen rozdíl ve vlastnostech. Za nynějšího stavu techniky třeba ještě pokládat snahu, hledající řešení v osamostatňování motorických prostředků, za chybnou. Tak, jak se věci dnes mají, jest jediné správné řešení v tom řešení, které směřuje k největšímu využití vlastností obou prostředků; toho lze dosáhnout jen jejich účelnou kombinací.

Technika, která kráčí mílovými kroky, je nekompromisním diktátorem způsobu vedení boje a platnosti resp. pomíjející dosavadních

⁵⁾ La cavalerie moderne (Revue militaire française. Novembre 1933).

jeho prostředků. Co bylo platné včera, neplatí dnes, takže nerespektování techniky a ustrnutí na určité organizaci té neb oné zbraně, znamená vynesení ortelu jejího zániku. Ale zároveň je nutno si uvědomit, že ukvapené posouzení a přecenění nějakého technického pokroku mělo by stejné následky.

*

Naskýtá se tudíž otázka, jakou organizaci má mít rychlá jednotka, vyšší jezdecká jednotka, která v dané době znamená uspokojující formu řešení moderní rychlé a pohyblivé zbraně, schopné rozhodujícího zásahu na bojišti. Jest ovšem účelné, uvědomit si nejprve, co v tomto směru již existuje jako výsledek dosavadních pokusů, mnohdy velmi nákladných. Celkem možno mluvit v Evropě o třech typech vyšších jezdeckých jednotek, které se liší ve vzájemném poměru svých složek.

	Francouzská jezdecká divise	Italské „corpo celere“	Německá jezdecká divise
Jezdeckto	4 pluky	3 pluky	6 až 9 pluků
Cyklisté	·/·	2 prapory	1 prapor (zaměňuje na motocykly)
Pěchota motorisovaná	3 prapory	2 prapory	1 prapor
Jednotky mechanisované	1 korouhev OA.	1 korouhev OA.	1 korouhev OA. 1 Aufklärungs- abteilung
Dělostřelectvo	2 oddily 75 mm (hipo) 1 oddíl 105 mm houf. (hipo) 1 oddíl moto 105	1 dělostřelecký pluk 1 oddíl posilový	2 oddily jezdeckta 2 oddily moto 3 batterie Flag
Technická vojska	Ženisté a telegrafisté		
Poměr jezdec- tva k motori- sované pěchotě a k cyklistům	2 ¹ / ₂ : 3 : 0	1 : 1 : 1	4 : 1 : 1

Dříve však, než se dotkneme této otázky, buď podotčeno, že všechny tři typy mají tyto společné znaky:

1. jejich organizace používají mechanisace jednak k tomu, aby jezdecktvu byl usnadněn jeho průzkumný úkol, jednak k tomu, aby mu byla dána ofensivní průbojnost,

2. a motorisace k tomu, aby bylo umožněno soustředit z hloubky sestavy co nejrychleji značné prostředky na místě, na němž se hledá rozhodnutí, a uskutečnit tak překvapení spolu s převahou sil, neboť každý manévr končí bojem, v němž rychlá jednotka musí být rovnocenná s nejlepší pěchotou a musí být i stejně podporována dělostřelectvem. Mimo to je snaha, aby také služby nebrzdily rychlost a pohyblivost, tedy o jejich motorisaci, právě tak jako o motorisaci všech pomocných zbraní (telegrafní vojsko, ženisté).

Novodobý boj značí velkou spotřebu střeliva, což znamená účelnou organizaci zásobování municí, které nesmí být na újmu pohyblivosti vyšší jezdecké jednotky.

Srovnáme nyní dnešní typy, jejichž organizace v hrubých rysech udává níže uvedená tabulka, co do hodnoty prostředků pro pěší boj a jejich vzájemný poměr dělostřelectva. Uvážíme-li, že pro úkoly zajišťovací a průzkumné musíme počítat vždy asi s hodnotou 1—1½ jezdeckého pluku, která tedy pro vlastní boj ubude, vidíme, že všechny typy jsou s to aktivovat pro boj sílu asi 6 praporů. Co do dělostřelectva jsou k dispozici všude 4 oddíly.

*

Vidíme tedy, že co do hodnoty bojových prostředků jak pěších, tak dělostřeleckých mají všechny tři typy asi stejnou sílu. Zásadní rozdíl mezi nimi tkví však v poměru jezdeckta k ostatním bojovým prostředkům. U německého typu je to poměr 4 : 1 : 1 (jezdci : cyklistům : pěchotě), u Italů 1 : 1 : 1 a u typu francouzského asi 2½ : 3, při čemž je nutno si ještě uvědomit, že tento typ nemá cyklistů. Tedy u prvního typu je zjevná převaha složky jezdecké, kdežto u Francouzů je tato složka v menšině a u Italů v rovnocenné proporci s ostatními.

Naskýtá se tedy otázka, který z uvedených typů je řešen účelněji, vzhledem k úkolům, jež ho očekávají. Existence těchto typů již sama říká, že nelze dosud dát na tuto otázku odpověď, neboť právě tato odpověď představuje sám problém, jenž tvoří všude předmět úvah a pokusů. Poukazují zde na výstižné úvahy, které podává pplk. v. Faber du Faur v článku „Neuzeitliche schnell bewegliche Verbände“.⁶⁾ Právě, že z dosavadních zkušeností v manévrech nelze bezpečně usuzovat na účelnost organizací typu francouzského a italského. Pokládá sice italskou jednotku za slabou pro řešení samostatných operativních úkolů, přes to však její rovnoměrné smíšení pokládá za výhodnější než organizaci francouzského typu, kde jezdeckto je vlastně složkou podružnou, vzhledem k rychlosti, počtu a průrazné síle ostatních a proto vlastně jen pro řešení vedlejších úkolů.

Myslím, že nelze pochybovat o správnosti tvrzení, že účelnost jakéhokoli složení nutno především hledati v tom, jak usnadňuje velení. Po té stránce se podle pplk. Fabra vyskytnou obtíže u obou typů, a to ve vedení několika takových jednotek, sloučených podle úkolu a potřeby. Lze také souhlasit s jeho názorem, že základní jednotka, která bude moci uskutečnit operativní zásah, bude větší než obyčejná dnešní vyšší jednotka (podle německých názorů je to jezdecký sbor). Při úvahách o úkolech novodobých rychlých jednotek, kde jsem se dotkl zároveň i provedení, viděli jsme, že má-li se jejich zásah projevit účinně, musí se

⁶⁾ Mil. Wochenblatt roč. 1932, čís. 3.

jich použití jen v náležité síle, neboť soustředění prostředků je skutečnou výslednicí každého manévru, který má přinést rozhodnutí použitím množství prostředků. Bude tedy jistě účelné organisovat nejnížší vyšší rychlou jednotku pod tím zorným úhlem, aby jí byla rozhodně zachována taktická pohyblivost na bitevním poli; to znamená přidat jí na motorických a mechanických prostředcích, nutných k zvýšení její průraznosti a palebné síly, jen to, co její taktickou pohyblivost neomezuje. Ve větších svazech rychlých jednotek — sborech — lze tyto prostředky sloučit ve sborovou větší jednotku motorickomechanickou. Vidíme z toho, že motorisace a mechanisace je doplňkem jezdeckta, ježto dosavadní stav techniky nedovoluje tvoření a samostatné použití motorickomechanických jednotek jinak než jako posilových prostředků. Výhoda je v tom, že z celého prostoru, v němž vyšší jednotka povede své úsilí, je možno vybrat právě tu nejvhodnější část pro jejich použití, kde skutečně jsou podmínky takové, že mohou svou činnost rozvinout bez překážek v plné síle.

Pro naše poměry bych navrhoval organisovat vyšší jezdeckou jednotku tak, aby byla jakousi střední cestou mezi typem německým a italským. Její basí by bylo jezdeckto, které by početně převyšovalo ostatní složky. Co do počtu jezdeckta by bylo nejúčelnější, aby vyšší jednotka měla 4 jezdecké pluky, organisované ve 2 brigády. Kdyby nebylo možno upustit, ať již z toho neb onoho důvodu, od organisace tříplukové, je nezbytně nutno aktivovat v ní velitele jezdeckta se štábem, nebo počet dispozičních jednotek ve vyšší jednotce přesahoval by možnost účelné a dobré možnosti velení. Navrhovaná organisace vyšší smíšené jezdecké jednotky:

4 jezdecké pluky, organisované ve 2 brigády — resp. 3 jezdecké pluky s velitelem jezdeckta;	
2 prapory cyklistů;	
1 prapor na autech;	
2 oddíly jezdeckého dělostřelectva 8 cm	} s velitelstvím pluku (současně řídicím orgánem zbrojní služby);
1 oddíl auto 10 cm	
1 rota tančíků;	
1 rota tanků;	
1 eskadrona protiletadlových kulometů;	
1 eskadrona protitankových kanonů;	
1 korouhev obrněných aut.	

Z technických vojsk: 1 rotu ženistů a 1 rotu telegrafistů.

Jezdeckto.

Dosavadní organisaci jezdeckého pluku co do bojových prostředků bude nutno doplnit doprovodným dělostřelectvem (1 četou) s děly, blíže se ráží lehkému polnímu dělostřelectvu s přesností střelby asi na 3 km.

Cyklisté.

Cyklisty hodnotím jako takticky pohyblivější na bitevním poli v srovnání s pěchotou na autech, není-li pro ni dobrý terénní vůz, jehož typ se hledá, na př. u Italů. Také finanční náklad na pěchotu na autech, zejména vezmeme-li v úvahu dobrý terénní vůz, jest o mnoho značnější

než na cyklisty. Pro válčiště v Čechách, na Moravě a jihozápadním Slovensku pokládám tuto organizaci s cyklisty za neúčelnější. (Poukazují zde též na pojednání škpt. Kautského ve V. R., listopad 1933.) To vše opravňuje jistě bráti v úvahu 2 prapory cyklistů pro válčiště uvedeného typu.

Pro válčiště hornatá (typu severního nebo středního a východního Slovenska) by tato organizace nebyla účelná; místo cyklistů a praporu na autech by byly spíše hraničářské prapory vhodnější.

Dělostřelectvo.

Uvážíme-li, že hodnota bojových pěších prostředků reprezentuje asi 5—6 praporů⁷⁾ podle toho, zda jde o vyšší jednotku čtyřplukovou nebo tříplukovou), vidíme, že požadavek 3 dělostřeleckých oddílů je minimum.

Útočná vozba.

Tančíky jsou prvek značné rychlosti a pohyblivosti v terénu a jsou jezdecku podporou při vyhledávání zpráv, zjednávání dotyku a přerušování boje. Z těchto taktických požadavků vyplývají určité požadavky na jejich vlastnosti technické, a to maximální rychlost 25—30 km; rychlost v terénu 10—15 km; brnění asi 13 mm (proti průbojně střele); výzbroj — kulomet v otáčivé věži. Velmi účelné konstrukce vyžaduje zejména rychlostní skříň, aby řazení rychlostních stupňů a tím i udržení motoru v chodu nekladlo značné požadavky na dovednost a cit řidičův.

Dosavadní vůz typu „Garden Loyd“ nesplňuje tyto požadavky v té míře, jak by bylo lze si přát. Je to zejména ta okolnost, že vozidlo není odolné proti průbojně střele na všech plochách, dále pak to, že konstruktivní vyřešení málo přihlíží na výhled a pohodlí posádky, která pohybem velmi trpí. Konečně rychlostní skříň je příliš citlivá, takže je velké nebezpečí zhasnutí motoru, není-li včas zařazen nižší rychlostní stupeň. To má za následek, že řidič používá raději stále redukované rychlosti, čímž se motor velmi přehřívá a předčasně opotřebovává.

Tanky jsou naopak prvek výhradně útočný, který dodává jezdecku průbojnou sílu v hlavním náporu, stejně jako pěchotě. Z toho vyplývají jejich technické vlastnosti, a to: maximální rychlost okolo 20 km, v terénu 10 km, brnění 20—25 mm, aby bylo odolné proti všem zbraním pěchoty, výzbroj — velkorážový kulomet a malorážové dělo v otáčivé věži; překročitelnost překážek (zákopů) — asi až do 2 m. Co do síly navrhuji jak pro tančíky, tak pro tanky po jedné rotě (o 4—5 čtách podle toho, jde-li o vyšší jednotku čtyřplukovou nebo tříplukovou. Každá četa pak po 5 vozech).

OPL.

Protiletadlové kulometry navrhuji organisovat v eskadronu s určitým počtem dvojkulometů, namontovaných na pojízdných lafetách — s náběrem 360 a co možná největším odměrem. Za účelnou bych pokládal organizaci eskadrony ve 4 čety po 2 družstvech, každé družstvo jeden dvojkulomet. Žádoucí okruh působnosti asi 2500 m do výšky a do šířky.

⁷⁾ Po odpočítání 1 až 1½ jezdeckého pluku na vedlejší úkoly (průzkum a zajištění).

Protitankové zbraně.

Existence tanků žádá odvetné opatření ve formě protitankového kanonu. Zdá se mi však účelnější, aby nebyl pluku organicky přidělován, nýbrž aby tato zbraň byla v ruce velitele vyšší jednotky, který ji pak rozdělí podle potřeby a podle účelnosti. Při organickém včlenění do každého pluku — tím spíše pak do jednotek pěších — mohlo by se často stát, že by zbraň zůstala nevyužita, zatím co by se na jiném místě jevila její zvýšená potřeba. Myslím, že organisování této zbraně v rotu, po 3—4 četach (podle počtu jezdeckých pluků) — každá četa po 2 kusech — by vyhovovala.

Protitanková zbraň musí být i v obrněných autech.

Obrněná auta.

Účel tohoto prostředku je hlavně podporovat jezdeckto při vyhlédávání zpráv. Četa by měla mít asi 4 vozy, a to jak silniční, tak i terénní. Přítomnost obou typů v četě je nutná vzhledem k jejímu poslání.

Navrhuji 1 korouhev, neboť počítám, že OA. jsou potřebná veliteli brigády nejen pro jeho PO., nýbrž i pro předvoje a bočné voje. Dávám zde však také přednost soustředění prostředků v rukou vyšší jednotky z obdobných důvodů jako u protitankových a protiletadlových zbraní, aby prostředků bylo vždy podle uvážení velitele racionálně využito.

Technická vojska.

Musí být především s to sledovat a přizpůsobit svou funkci rychlosti a pohyblivosti vyšší jednotky. Z toho plyne, že prostředky pohybu musí jim být organicky přiděleny.

U telegrafní roty bude zejména nutno vyřešit účelně možnost radiové korespondence i za pohybu, urychlit stavbu telefonního vedení atd., což bylo již u nás předmětem praktických zkoušek. (Velké spoj. cvičení 1. jezdecké brigády r. 1933 v prostoru Polička-Pardubice.)

U ženijního vojska musí se pak vyřešit co nejúčelněji otázka přechodu vodních toků, jež konečně byla i speciální otázkou této soutěže. Jest jasné, že před definitivním vyřešením musí předcházet i praktické zkoušky, konané ve větším rámci, neboť různost složek vyšší jezdecké jednotky klade také zcela rozdílné požadavky na materiál přechodu přes vodní toky. U nás zkoušky tohoto formátu ještě konány nebyly, takže můžeme sledovat jen zkušenosti získané na manévrech cizích armád (na příklad Francie — Marche-manoevre 3. jezdecké divise r. 1932, nebo Německo, jezdecké manévry r. 1932).

Trény.

Navrhovaná organisace vyžaduje částečně motorisaci trénů a všech služeb. Pokud jde o trény, čítám pro eskadronu 1 auto pro veškeré zásobování. Přes tento požadavek motorisace trénů, jehož splnění bych pokládal za dosažení účelného cíle, jsem přesvědčen, že potřeba hipomobilních trénů při našem způsobu zásobování dostačí. Třeba si totiž dobře uvědomit tu okolnost, že radikální motorisace trénů musí mít nutně ohlas v značném zatížení armádního provozu, jak co do zásobování pohonnými hmotami, tak co do oprav. Hipomobilní trény mohou tvořit ovšem jen

ten odřad, který má blízký a úzký okruh, pro vzdálenější jízdy jsou automobilisované trény za všech okolností kategorickým příkazem. Do této kategorie čítám však i kuchyně.

Služby.

Pokud jde o služby vyšší jednotky, musíme si uvědomit, že jejich organizace musí odpovídat úkolům, které vyšší jednotce mohou být svěřeny. V příslušné stati jsme měli příležitost poznat, že valná většina úkolů má význačný rys, a to samostatnost. Pro organizaci služeb plyne z toho požadavek, vybavit vyšší jednotku materiálně tak, aby byla po každé stránce soběstačná a byla s to vésti boj i za takové situace, kdy bude nucena počítat na zásobování z dalekého týlu, zejména municí. Ponevadž dalším podstatným rysem veškerých operací vyšší jednotky je rychlost, vyplývá z toho pro služby požadavek motorisace, která nám umožní urychlit jejich působnost i při značných vzdálenostech. Snaha o hodnotné vybavení vyšší jezdecké jednotky má své stavidlo v tom, aby se tak nestalo právě na újmu pohyblivosti vyšší jednotky. Tento příkaz je kategorický, a proto bude účelnější držet vybavení vyšší jednotky co do služeb spíše k minimální mezi a pro úkoly dlouhodobé počítati s jejím vybavením posilovými prostředky. Jiný důvod, který pro to mluví, je také racionální využití, k němuž by nedošlo, kdybychom vybavení služeb udržovali při hranicích maximálních.

Jezdecký intendantní park. Jeho složení jako dosud, jen se zvýšeným počtem rekvisičního oddělení; automobilisován, bez jatek a pekárny. Byl by orgánem přejímacím, rozdělujícím a rekvisičním. Péči o zásobování chlebem a masem — pokud nelze počítat na místní zdroje — nutno přenést buď na armádu nebo na armádní skupinu.⁸⁾

Služba zdravotnická. Značný početní stav vyšších jednotek by mluvil pro to, aby byla opatřena nemocnicí, ale na druhé straně je zde ovšem pádný protidůvod v povaze úkolů, které otázku etablování činí více než problematickou, což zkušenosti bývalé rakousko-uherské armády dokazují. Bude tedy účelnější ponechat jen ambulance, avšak vybavit ji personálem i materiálem tak, aby byla bezpečně dělitelná nikoli jen na tři, nýbrž na čtyři sekce. K ambulanci přičlenit pak zdravotnickou kolonu, — jejíž minimální počet, asi 10 zdravotnických aut, při čemž bude nutno počítat vždy s jejím zesílením úměrným vzdálenosti a délce úkolu.

Zbrojní park. Uvědomíme si nejprve rozložení munice u jednotek. Jezdecké prvky mají ji ve 3 sledech — první den přímo u eskadron, třetí na muničních autech u pluku. Pro den boje je tím spotřeba munice plně zaručena, právě tak i munice dělostřelecké, již veze oddíl přímo u sebe ve výši 1 palebného průměru. Kdybychom měli záruku, že armáda může nám přisunout denně novou dotaci, nepotřebovali bychom uvažovat o službě zbrojní. Je to však zase povaha úkolů, která otázku záruky činí velmi pochybnou, nehledě ani k tomu, že bez zbrojní služby nemá velitel vyšší jednotky vůbec možnost zasáhnout, kdyby situace způsobila lokální nedostatek střeliva. Vše tedy mluví pro to, aby velitel

⁸⁾ Navrhují tuto dotaci proviantem: 1 n dávku u kuchyně, 1 n dávku na proviantních vozidlech, 1 z dávku u muže, koně a na kuchyni, 2 z dávku, naložené na jedné z nákladních autokolon.

měl k své dispozici určitou zásobu munice ve zbrojním parku. Podle mého názoru by to byla $\frac{1}{2}$ dotace pěchotní a dělostřelecké munice podřízených jednotek, což by vyžadovalo zhruba asi 1 nákladní dvoutunovou autokolonu.

Automobilní služba je nutná vzhledem k počtu vozidel a její poslání bude:

zásobovat pohonnými hmotami,
zajistit opravu motorových vozidel až do II. stupně,
zajistit zálohu personálu a náhradních součástek, což vše by bylo úkolem aut. parku — s 2—3 pojízdnými aut. dílnami (celkem asi 15 nákladních aut). Zásobování pohonnými hmotami buď provedeno jednak přímo v bojových trénech (u bitevních vozů), jednak pomocí pojízdných automobilisovaných cisteren. Při předpokládaném denním výkonu vozidel asi 100 km⁹) jevila by se potřeba asi 5 cisteren po 7000 l a 2—3 nákladních aut s automobilním olejem a mazadly (v barelech). U bojových trénů by bylo zajištění pohonných hmot v barelech po 160 l, vezených na autu, při čemž pro vůz možno počítat 18 barelů. Otázka zásobování pohonnými hmotami je velmi pozoruhodná, neboť spotřeba je velmi značná. Již při normálním denním výkonu se jeví spotřeba u vyšší jednotky asi 40.000 l benzínu.

Služba veterinářská — ve formě veterinářské ambulance, dělitelné na 3—4 sekce podle počtu pluků — se 4 auty na dopravu raněných koní, 2 nákladními auty na dopravu zvěrolékařského personálu a materiálu.

Služba dopravní. Pro všeobecnou dopravu pokládám 2 nákladní autokolony po 22 vozech dvoutunových za dostačující — ovšem za podmínky, kterou zdůrazňuji, že ženijní a telegrafní vojsko — musí mít své vlastní automobilní prostředky pro dopravu, takže ony 2 autokolony zůstávají vskutku jen čistě pro všeobecnou dopravní službu.

Jako další vývojová věc se jeví pronikání motorisace do jezdeckých pluků, mimo motorisování trénů, a to především motorisování pojítek, zákopníků a kul. OPL.

Pro OPL. hodnotím na prvním místě obyčejně kulometry. Podmínkou jest zde však vhodné vozidlo, které dosud neexistuje, takže na příklad v Anglii po dvouletém zkoušení se upustilo prozatím z toho důvodu od motorisace kulometných eskadron.

Doprava pojítek u vyšší jezdecké jednotky vyžaduje motorisace již proto, že se velmi často octne valná část pojítek před vyšší jednotkou u PO. a zajišťovacích oddílů. Musí býti s to velmi rychle se přemístit spolu s jednotkami nebo je i předejít.

Výbava zákopnických čet jezdeckta vhodným lehkým materiálem k překonávání vodních toků vyžaduje motorisace, aby těchto prostředků mohlo být včas použito.

Tím by základní myšlenka zachování taktické pohyblivosti nebyla nijak dotčena a činnost jezdeckta jako základní složky by byla ulehčena.

Motorisované prostředky by tvořily u jezdeckých pluků speciální motorisované setniny, jejichž výcvik by se mohl provádět jednotně buď u jezdeckých brigád nebo ve zvláštním pluku (jako na příklad v Anglii).

⁹) Myšlena je průměrná výkonnost všech vozidel (bojových i zásobovacích).

Zbývá ještě pojednat o způsobu použití moderní vyšší jezdecké jednotky:

Cílem operací vyšší jezdecké jednotky je spolu působiti k poražení nepřítele, neboť těžiště jejího poslání je v přímé účasti v bitvě. Čím účinněji se její zásah projeví, tím lépe byla vedena. A správně podotýká gen. Brandt,¹⁰⁾ že to není nikterak snadné. Poukazuje na to, že válečné dějiny nejlépe tento fakt dokazují, neboť správného použití jezdecktva dosáhli jen velcí válečníci. Jde totiž o to, aby podstatných vlastností vyšších jednotek jezdeckých — rychlosti, velké pohyblivosti a v nové době mohutnosti palby — bylo využito k tomu, abychom udeřili s překvapením mohutnými prostředky na slabé místo nepřítele. Slabými místy u nepřítele je třeba rozumět jeho bok a týl a ovšem všechna ta místa, kde má dočasně málo sil. Také po průlomu se vytvoří křídla a boky, takže se zásady použití vyšší jezdecké jednotky nemění při nasazení do takto vzniklé mezery. Půjde vždy o manévry, jehož podmínkou je rychlost, abychom citlivé místo nepřítele opravdu našli, spolu s rychlým navázáním a ohodnocením dotyku a valné síly vyšší jezdecké jednotky použili k útoku na zvoleném místě. Z toho důvodu musí před útokem předcházet rychlé soustředění sil. Úsilí se vyjádří na úzkém pásmu, kde jsou soustředěny prostředky, a je kombinováno s obchvatným manévrem, kdykoli to situace a terén dovolují. Uskutečnit co největší sílu úderu musí být zásadní snahou, pro niž lze jíti dokonce tak daleko, že použijeme všech prostředků a neponecháme dočasně žádných záloh. Při volbě prostoru k útoku musí se přihlížet nejen k tomu, aby místo útoku dovozovalo pokračovat v úkolu, ale aby co možná dovozovalo skryté přiblížení vojsk a dobrou spolupráci s dělostřelectvem. Rozsah útoku je dán šířkou a hloubkou cíle, což je závislé opět na prostředcích, jež má velitel pro útok k dispozici.

Je ovšem otázka, zda je možno počítat, že v příští válce budou mít armády vůbec volný bok? V pojednání gen. Brandta: „Die Bedeutung der Kavallerie“¹¹⁾ čteme o tom výstižně úvahy. Praví, že by jen velmi silná armáda mohla být uvedena v pohyb tak, aby obě křídla byla opřena o nepřekonatelné překážky nebo státní hranice. Avšak i v tom případě — tvrdí — vzniknou volná křídla, na př. při přechodech vodních toků nebo při překračování pohoří. Letectvo nám představuje v budoucnosti výborný prostředek, jenž mnohem rychleji může dát zprávy o vývoji situace než dřívější pozemní průzkum a jehož může být tedy velitelem, usilujícím o zasažení nepřítele v boku, účelně a zdárně využito.

Hodnotu novodobé vyšší jezdecké jednotky pro boj charakterisuje výstižně generál Boucherie v svém článku „La cavalerie moderne“¹²⁾: „La puissance destructive du feu à interdit l'action à cheval mais elle n' a pu paralyser la Cavalerie qui retrouve avec les engins nouveaux une capacité et une valeur offensive qu elle n'avait pas connues dans le passé.“

Touto větou projevuje svůj konečný názor na vyřešení problému novodobé rychlé jednotky. Jen tuto cestu lze označit dnes za správnou,

¹⁰⁾ „Studien über neuzeitliche Kavallerie“ a „Moderne Kavallerie“.

¹¹⁾ Deutsche Wehr roč. IV, čís. 32, str. 821.

¹²⁾ Revue militaire française. Novembre 1913.

neboť každé ukvapení, právě jako konservatismus, mají neblahé následky v čas války. Myslím, že slova Poincaréova, která pronesl již 7 let před světovou válkou na pohřbu gen. Langloise: „Válka je vědou pokusnou, v níž nemůžeme dělat pokusy“ — výstižně zachycují nesmírnou obtíž tohoto problému a jeho řešení.

Generál vet. Dr. Jaroslav Stodola:

Úvaha o veterinářské službě u bojových jednotek.

Navazuji na svůj článek ve VR. 1933, v kterém jsem jako námět k diskusi podrobně rozebral svůj názor na organizaci a chod veterinářské služby u jezdeckva v poli. V tomto stručném článku chci se zabývat úvahou o veterinářské službě u bojových jednotek v poli vůbec. Vychází-li se z předpokladu, že kůň je pro armádu nepostrádatelný, že tento vojenský materiál je citlivý a těžko nahraditelný, nehledě ani k tomu, že se o tento materiál dělí armáda s civilním obyvatelstvem, které ho ve vlastním zájmu ani v zájmu armády nemůže postrádat, je nutno starati se všemožně o to, aby tímto materiálem bylo co nejvíce šetřeno.

V tomto směru je třeba zhodnotit válečné zkušenosti. Je na příklad s podivem, že rakouská armáda, která v míru věnovala koni péči snad téměř nadměrnou, nepředvíдалa pro válku náležitou péči o koně úměrnou jeho hodnotě. Toho drastickým příkladem je na příklad, že nebylo postaráno o dopravní prostředky pro nemocné koně neschopné pochodu a že i jinak nebylo postaráno o odsun koní od bojových jednotek (nedostatek podrobných směrnic a rozkazů o odsunu). Nemocní koně na začátku války začasť byli prostě nehumánně ponecháni svému trpkému osudu zhytnout v příkopě — nezkrátil-li jim někdo milosrdnou ranou život. Jediným vysvětlením — nikoli omluvou — takového postupu byla snad domněnka, že válka nebude tak dlouho trvat a že se se zásobami koní vystačí.

Jak zkušenosti ze světové války ukazují, je bez veškeré pochyby, že koně nejvíce trpí u bojových jednotek, které bezpodmínečně musí sledovat dané vojenské cíle a u kterých je nejméně možnosti o koně s hlediska veterinářské hygieny a profylaxe se postarati (ubytování, péče o koně atd.). Proto je na místě postarati se o to, aby řečené nepříznivé poměry pro koně u těchto těles byly co možná paralysovány tak, aby koňského materiálu bylo co nejvíce ušetřeno.

Dejme si konkrétní otázku: Co třeba u bojových jednotek zařídit, aby koňským materiálem bylo co nejvíce šetřeno?

Podle mého soudu a válečných zkušeností je třeba věnovat zvláštní pozornost 1. veterinářské službě, 2. odsunu nemocných koní, 3. náhradě za odešlé koně.

K 1. Je třeba považovat za mezeru v organizaci veterinářské služby, je-li u vojskového tělesa dostatek odborného personálu a dostatek odborného materiálu, není-li však dostatečně postaráno o pohyblivost veterinářského personálu a pohotovost materiálu. Tím jest akční radius veterinářského orgánu podstatně zmenšen neboli prostě říkajíc veterinářský orgán nemůže svou činnost účelně vyvinout v prostoru co možná nejširším.